

België: Eigenzinnig fenomenaal

LES 2:

Da's goe!

1

LUISTEREN EN SPREKEN

2

LEZEN

3

LUISTEREN, LEZEN, SCHRIJVEN EN SPREKEN

bron: <https://www.dialectloket.be/tekst/tussentaal/>

VAARDIGHEDEN

- lezen
- luisteren
- spreken
- schrijven

THEMA

- Tussentaal

NIVEAU

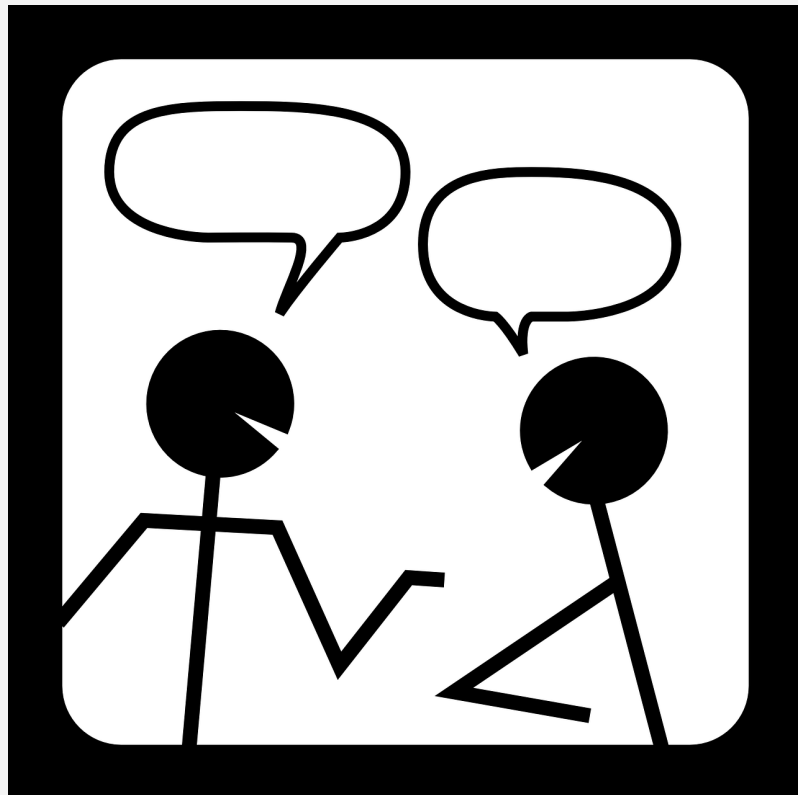
A2/B1

1

LUISTEREN EN SPREKEN

Luister naar dit gesprek. Wat versta je? Welke dingen vallen je op die anders zijn dan in het Nederlands zoals je het tot nu toe hebt geleerd? Bespreek dit achteraf met de hele klas.

Gesprekje

bron: <https://userblogs.fu-berlin.de/dutch/nederlands-taalgebied/belgie/taalgebied-belgie/tussentaal/>

1

LUISTEREN EN SPREKEN - OPLOSSING

Luister naar dit gesprek. Wat versta je? Welke dingen vallen je op die anders zijn dan in het Nederlands zoals je het tot nu toe hebt geleerd? Bespreek dit achteraf met de hele klas.

Gesprekje

Bijvoorbeeld:

- *gij* in plaats van *jij*
- verkleinwoorden op *-ke(s)*
- tussenwerpsels zoals *allez*
- *-d* valt weg bij de uitspraak van *goed*
- *-t* valt weg bij de uitspraak van *niet*

2

LEZEN

De twee sprekers gebruikten Tussentaal in hun gesprek. Lees de volgende tekst en beantwoord de vragen.

Hoewel sommige mensen de term ‚tussentaal‘ als neerbuigend ervaren, beschrijft dat woord deze variëteit nog het beste: ze ligt tussen de standaardtaal en de dialecten in. Tussentaal kun je eigenlijk alleen maar beschrijven door te zeggen wat het niet is: de variant bevat te veel afwijkingen van de standaardtaal om standaardtaal te zijn, en ze bevat te weinig lokale kenmerken en elementen om dialect te zijn. In tegenstelling tot de standaardtaal en de dialecten kent de tussentaal geen echte regels, ook geen ongeschreven.

2

LEZEN

Er zijn wel een aantal typische kenmerken:

- het voornaamwoord *ge*
- de wegval van de *t* in de uitspraak van goed (*goe*), wat (*wa*), niet (*nie*)
- het wegvallen van de *h* in het begin van het woord ('*ond*, '*aar*)
- het verkleinpartikel *-ke*

2

LEZEN

Tussentaal heeft met de dialecten gemeen dat ze in de eerste plaats een gesproken taal is. [...] De tussentaal heeft wel zijn plaats veroverd in soaps, het theater, films, tv-fictie en de reclame. Met tussentaal zorg je voor herkenbaarheid en trek je aandacht, zeker in de reclame. Je houdt de afstand tot de kijker en luisteraar zo klein mogelijk en maakt dat mensen zich ermee identificeren. De grijze zone is online te vinden: op sociale media, in blogs en sommige nieuwsbrieven met een informeel sfeertje valt er wel eens een spreektaalig woord als *amai, allee, ge, wa, nie* en *goesting*.

bron: Miet Ooms: Buurtaal. Praktische gids voor het Nederlands in België en Nederland. Gorredijk, tweede druk 2021, p.38-40.

2

LEZEN

Vragen:

1. Welke taalvariëteiten worden er in de tekst genoemd?
2. Hoe verschilt de tussentaal van de standaardtaal en de dialecten?
3. Welke functies heeft tussentaal in de media?
4. Wat betekenen *amai*, *allee*, *ge*, *wa*, *nie* en *goesting* ?

2

LEZEN - OPLOSSING

Vragen:

1. Welke taalvariëteiten worden er in de tekst genoemd?

standaardtaal, tussentaal en dialecten

2. Hoe verschilt de tussentaal van de standaardtaal en de dialecten?

te veel afwijkingen, te weinig lokale kenmerken en elementen,
geen echte regels

3. Welke functies heeft tussentaal in de media?

herkenbaarheid, aandacht trekken, identificatie

4. Wat betekenen *amai*, *allee*, *ge*, *wa*, *nie* en *goesting*?

amai: (uitroep van verbazing of teleurstelling), tjonge jonge, nou nou

allee: tussenwerpsel met vele verschillende betekenissen,
bv. voor nuancering of als stopwoord

ge: jij/je

wa: wat

nie: niet

goesting: zin, trek

3

LUISTEREN, LEZEN, SCHRIJVEN EN SPREKEN

Luister nog eens naar het [gesprekje](#) en lees mee.

- Truus Zeg Jan, waar zijde gij geweest op vakantie?
- Jan Ik was in Sardinië met de familie.
- Truus Ah, met de kindertjes mee?
- Jan Met de kinderen mee. Die waren... mannekes van twee...
- Truus Allez, veel aan 't strand gezeten.
- Jan Toch wel, toch wel. Ook veel rondgereden, van de ene attractie naar de andere die gesloten was, maar uiteindelijk eh... elken dag toch aan 't strand geland.
- Truus En hedde goe g'eten? (*En heb je lekker gegeten?*)
- Jan Hm, Italië is altijd goe. In Italië kund' altijd goed eten.
- Truus Veel pasta voor de jongens.
- Jan Veel pasta, veel tomaten. In België en Duitsland eet ik nooit tomaten, die mocht ik nie (*die vond ik nooit lekker*) en nu weet ik ook waarom.

3

LUISTEREN, LEZEN, SCHRIJVEN EN SPREKEN

Luister nog eens naar het [gesprekje](#) en lees mee.

- Truus Daar zijn 't goeie tomaten.
- Jan Daar zijn 't goeie tomaten.
- Truus Ah da's goe.
- Jan En gij, Truus?
- Truus Wij waren in België. Veel frietjes, hè. Eh, frietjes, stoverij, wad' ebbe we nog g'eten... (*wat hebben we verder nog gegeten...*)
't Was eigenlijk wel goe. Ah, veel barbecue als 't goei weer was. Maar 't was dikwijls geen goei weer want 't was in België.
- Jan Het was in België ja. In Italië was 't heel warm... Veel te warm, veel te warm.
- Truus Siësta's?
- Jan Ja, ehm, nie echt, soms één van de kinderen wel, de andere nie en dan moesten wij wakker blijven.
- Truus 't Is nen tweeling hè.
- Jan 't Is nen tweeling. En dan is dad' altijd een beetje lastig. Als den ene slaapt, dan is den andere wakker en omgekeerd hè. En daardoor hebben wij eigenlijk nooit vakantie gehad.
- Truus Oei oei oei. Allez, op naar de volgende vakantie!
- Jan Op naar de volgende vakantie!

Jan en Truus komen uit België: Jan uit West-Vlaanderen, Truus uit Oost-Vlaanderen.

bron: <https://userblogs.fu-berlin.de/dutch/nederlands-taalgebied/belgie/taalgebied-belgie/tussentaal/>

3

LUISTEREN, LEZEN, SCHRIJVEN EN SPREKEN

Met z'n tweeën : Schrijf nu zelf een dialoog en gebruik daarbij tussentaal. [Hier](#) vind je kenmerken die je kan gebruiken. Presenteer je dialoog daarna aan de hele groep.

